

M
Monica Wood
hon hemlösa f.
av Läkarn
Book

**FAKTA
MONICA
WOOD-
HOUSE**

Ålder: 53.

Bor: Grundare och operativ chef för barnprojektet Give a Child a Family i Sydafrika – som sedan tolv år stöds av Läkarmissionen.
Familj: Gift med Basil, som sitter i styrelsen för Give a Child a Family och jobbar med organisationens jordbruksprojekt + församlingsarbete. Tre egna barn, två adopterade och tre fosterbarn.
Bor i hus utanför Margate, Sydafrika.
Svenskanknytning: Uppväxt i Sydafrika, dotter till svenska missionärsparet Palm. Två av Monicas barn bor nu i Sverige och hon hälsar på barn och barnbarn så ofta hon kan.

H
H

B&D

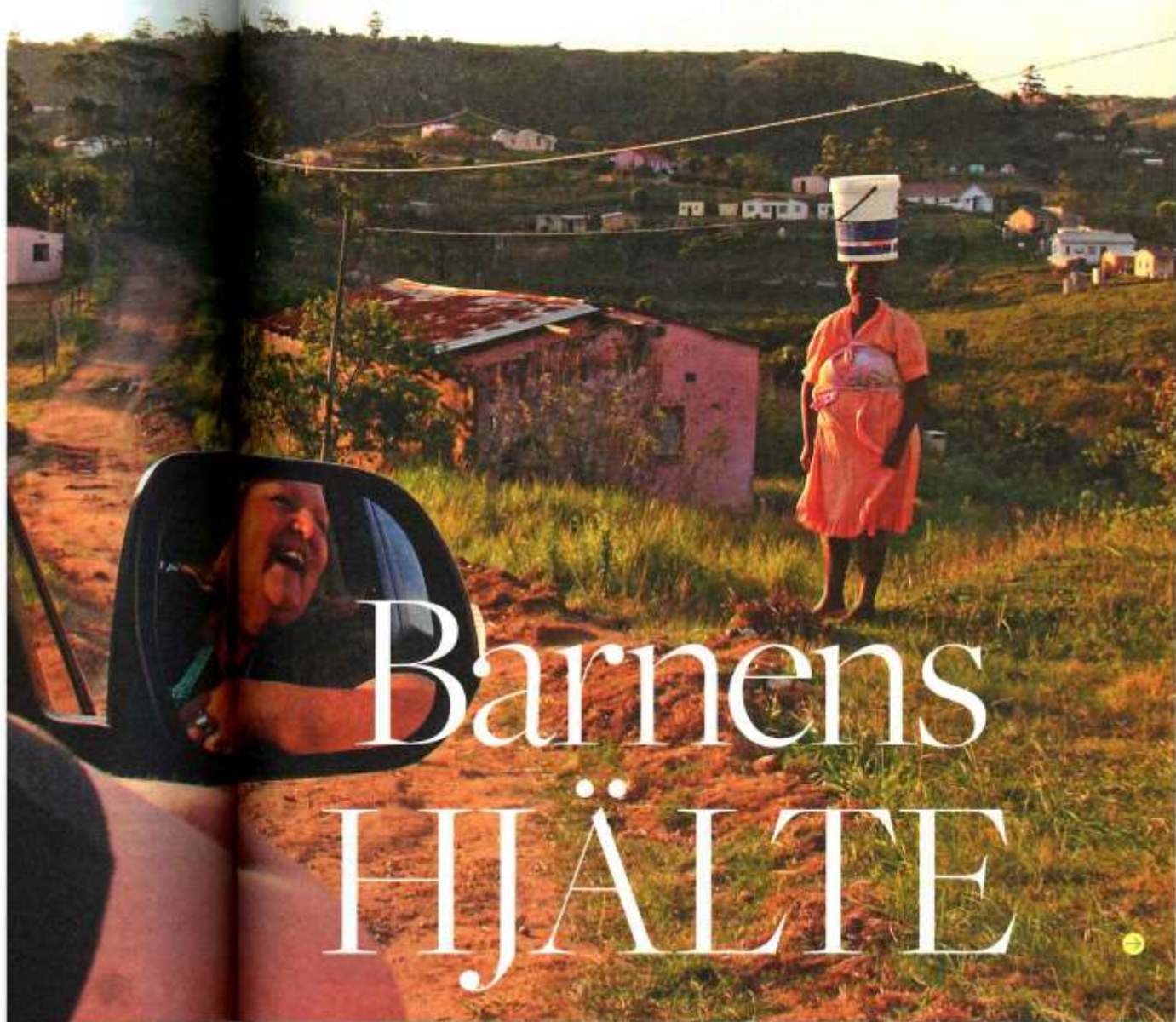
ISAMARBETE
MED LÄKAR-
MISSIONEN

Mötet/

Svenska missionärsdottern och eldsjelen Monica Woodhouse fick tidigt en dröm om att hjälpa utsatta barn. Först lät hon hemlösa familjer bo i husvagnar i trädgården, sedan växte idén. Med stöd av Läkarmissionen driver hon i dag Give a Child a Family, i Sydafrika. Books & Dreams hälsade på för att sprida hennes historia.

Monica Woodhouse

av CARINA NUNSTEDT foto TORBJÖRN SELANDER

En lördagsmorgon, vintern 1984. En 69-årig kvinna kommer springandes uppför kullen till missionsstationen och skolhemmet Betania utanför Margate i östra Sydafrika.

Hon är helt naken, har bara en filt runt kroppen. Den gamla kvinnan gråter hysteriskt och berättar att hon har blivit våldtagen av 16 män. Efter vansinnesakten har de bränt ner hennes hus. På något sätt har hon lyckats fly därifrån.

– GUD, VAD GÖR JAG NU? tänkte jag.

Monica kan inte hålla tillbaka gråten när hon berättar. Den blå ögonskuggan smetas ut av tårarna.

Hon var bara 24 år när händelsen inträffade och hade just tagit över sina föräldrars verksamhet, en missionsstation med en internatskola för 130 barn. Hon var nygift, hade själv fött två döttrar på två år och en tredje var på väg, timmarna räckte långt ifrån till för att finnas där för alla som behövde henne. Det var en orolig, våldsam tid

i Sydafrika. Undantagstillstånd rådde och Nelson Mandela satt fortfarande i fängelse. Apartheid var lagen som separerade svarta från vita. Landet var i upplösning.

– Det var en massa gängoroligheter här i närheten. Allt oftare kom folk springandes och sökte skydd hos oss när deras hus hade börjat brinna. Varje dag såg jag kvinnor och barn som for illa, jag låg och grubblade nätterna igenom hur jag skulle kunna hjälpa dem.

– Säkerhetspolisen kom gång på gång och hotade oss och sa "We are watching you!", bara för att vi hjälpte svarta, berättar Monica.

Tillsammans med sin man, Basil, som drev en egen byggfirma, började hon drömma om möjligheten att öppna ett eget barncenter på missionsstationen.

– Vi hade en väntelista på 300 barn till skolan. Snart ringde jag min väninna Veronica och bad henne att komma och hjälpa mig.

Väninnorna hade lärt känna varandra när de jobbade på ett illa skött barnhem sju år tidigare och närt en gemensam dröm om att göra skillnad för utsatta barn.

Efter att med Veronicas hjälp ha drivit Betanias skolhem i fem år gick Monica och Basil vidare. Ett lokalt pastorspar tog över missionsstationen och familjen Woodhouse tog sina tre barn och flyttade till ett eget hus i den närliggande staden Port Shepstone samtidigt som de lärde upp sina efterträdare.

– Basil köpte en husvagn som han och jag skulle kunna åka iväg i på helgutflykter, för att få lite ledigt ibland. Jag var så glad.

Men det blev bara en utflykt innan husvagnen fick ett annat syfte. Monica och Basil kunde inte säga nej när behövande kvinnor och barn kom och sökte tak över huvudet. Basil sa att de fick flytta in i husvagnen.

– Nej, tänkte jag först, inte husvagnen! Den var ju vår fristad. Men han lovade att köpa en ny.

Snart stod det fyra husvagnar på tomten. En efter en fick de bli gästhus för hemlösa familjer. Inom ett halvår hade de 22 vuxna och barn boende i trädgården och i delar av huset.

– Vi kollade hela tiden med våra barn om det var okej, de fick ju till exempel dela med sig av sina leksaker. I tre år levde vi med huset fullt av folk. Det var kaos.

Situationen blev allt mer pressad med alla gäster i huset.

En dag fick de 20 rand (då värt cirka 30 kronor) i ett kuvert från en okänd församlingsmedlem. "Herren har

Vägen till Give a Child a Family

1960 Monica föds i Swaziland, som en av två döttrar till det svenska missionsparet Palm. När hon inte går i skolan följer hon med dem i deras arbete ute i de sydafrikanska byarna och formar snart en dröm om att själv få jobba med och hjälpa barn.

1967-1976 Familjen flyttar runt till olika missionsstationer, däribland Betania utanför Margate i Sydafrika. De jobbar i skolor, driver församlingsarbete och stöttar ungdomar att söka till universitetet. De hjälper även till att bygga hus i byarna, där många fått sina bostäder förstörda.

1976 Monica tar plats på ett barnhem och blir chockad när hon ser hur barnen behandlas. Hon upptäcker bland annat att rektorn utnyttjar dem sexuellt. På barnhemmet träffar hon Veronica som hjälper henne att utveckla utbildningsprogrammet Give a Child a Family.

1979 Träffar sin blivande make Basil Woodhouse genom kyrkan, de gifter sig året efter.

bett mig ge er de här pengarna”, stod det skrivet i ett medföljande brev. Monica och Basil tog det som ett tecken och satte in pengarna på banken som ett startbidrag för att förverkliga drömmen om att bygga ett eget barncenter.

Då och då kom det in lite mer pengar och summan på kontot växte. De bildade stiftelsen Place of Restoration och började leta efter en plats att bygga på, men det tog tid.

1994 kom Basil hem och sa att han hade hittat platsen.

– Det var en platt tomt med bara grus och sten, jag protesterade först vilt. Hur skulle vi kunna bygga något bra där? Men min blick föll på ett bibelord i Gamla Testamentet, Hosea 10:12, som sa: *Du ska bryta ny mark.*

På bankkontot fanns det nu 9 000 rand, ett startkapital. Problemet var att de behövde åtta gånger så mycket för att ha råd att köpa marken.

– Gud, hur fungerar din matematik? frågade vi oss.

Med hjälp av frivilliga bidrag lyckades de samla ihop de 55 000 rand som behövdes och sökte senare även hjälp från Sida. Basil lämnade sitt byggföretag och de kunde börja bygga.

Två veckor efter att de hade lagt grunden till huset kom nästa stora motgång.

– Basil blev svårt sjuk. Tjocktarmen sprack. Läkarna sa att det var stor risk att han inte skulle klara sig. Jag var förtvivlad. Skulle jag verkligen fortsätta det här projektet ensam?

Bygget avstannade och samtidigt tog pengarna slut. Monica funderade på att ta banklån, men det kändes fel. Samma dag sattes 25 000 rand in anonymt på organisationens konto och de kunde fortsätta. Prövningarna stärkte arbetet och Basil blev så småningom helt frisk.

Förutom anonyma välgörare och Gud, tackar Monica sin envishet.

– När jag vet att något är rätt, då ger jag mig inte. Jag tror jag har fått den här egenskapen från mina föräldrar. De var likadana.

Monicas föräldrar Alice och Dag Palm kom till Sydafrika på 1940-talet tillsammans med ett 20-tal andra svenska, blivande missionärer. Många överlevde inte den fyra månader långa båtresan från Sverige, via Suezkanalen och Zanzibar, men paret Palm klarade sig.

– Ja, de var envisa. Idag har jag också blivit mer modig. Basil har hjälpt mig att våga. ”Känner du det, så gör det”, brukar han säga.

År 1995 stod den första delen av barncentret färdigt och familjen Woodhouse kunde flytta in på tomten. Nu var det deras tur att bo i husvagn medan de byggde ett eget hus på området. Samtidigt tog Monica och Basil sig an två egna fosterbarn, Brenda, 13, och Wendy, 3 år, som de sedan även adopterade.

– Jag förvånades över myndigheternas bristande rutiner för att utse en fosterfamilj. De gjorde knappt några intervjuer, det kunde räcka med att familjen hade en pool så blev de godkända. Det räckte att de fyllde i en blankett. Om de sedan misshandlade fosterbarnen hade de ingen koll på.

Monica och hennes väninna Veronica bestämde sig för att utveckla ett eget utbildningsprogram för fosterfamiljer. Grundpelarna var ”Nurture, love, care, stability and support”, och handlade om att se styrkorna i familjen.

– Man kan leva väldigt enkelt, men ändå ta väl hand om sina barn och sina djur och ha det både kärleksfullt, rent och fint runt omkring sig.

Gensvaret blev omedelbart positivt och 1995 hölls de första populära kurserna ute i byarna.

November 2013. Monica beskriver sig som en galopphest som stampar och frustar i sin box. Under 22 år har hon, hennes man Basil och deras team byggt en dröm steg för steg och hittills kunnat hjälpa över 5000 utsatta och övergivna barn i östra Sydafrika. Som den entreprenör och eldsjäl Monica är önskar hon att det kunde gå fortare. Mycket fortare.

1982-1985 Får tre döttrar på tre år – Laura, Sonja och Heidi. Börjar ta emot barn och kvinnor på flykt som får bo i husvagnar på tomten. Snart har de gett plats för 22 barn och vuxna.

1992 Stiftelsen Place of Restoration bildas. Monica

och Basil köper marken i Margate, där grunden till hjälporganisationen Give a Child a Family läggs.

1995-1997 Familjen Woodhouse flyttar till den nya platsen och bor först i husvagn innan de bygger ett eget, enkelt hus. Monica och

Basil tar sig an fosterbarnen Brenda, 13, och Wendy, 3, som de sedan adopterar. Monica börjar utveckla sitt eget utbildningsprogram tillsammans med väninnan Veronica. Programmet med femdagarskurser för blivande fosterfamiljer presenteras

och antas av de sociala myndigheterna. Första kursen blir en succé.

1999-2000 Läkarmissionen kommer in i projektet och har stöttat det sedan dess. Organisationen stärks, kan anställa mer personal och ta hand om fler barn.

Hon vet att modellen med ett barncenter i kombination med ett utbildningsprogram för fosterfamiljer fungerar – den har redan exporterats till flera andra länder i Afrika och världen – men det är så många fler barn som behöver hjälp. Myndigheternas byråkratiska kvarnar maler alldeles för långsamt.

– Jag är så redo för nästa steg. Trött på kommunpamparnas slöhet. Men jag ger mig inte. Jag tar inte ett nej.

Viljan och energin lyser i hennes ögon. Lika starkt som solen som bränner på den röda jorden när vi besöker Margate och Monicas barncenter och organisation som sedan ett par år fått det gemensamma namnet Give a Child a Family.

För närvarande bor cirka hundra barn i åldrarna 0–18 år här, i väntan på att få komma till en utvald fosterfamilj. Centret har en egen skola, ett terapiprogram och utbildningsprogram där familjer i närområdet får lära sig både familjekunskap, ekonomi och jordbruk som har hjälpt många att bli både egenföretagare och kunna fungera som trygga fosterfamiljer.

Monica visar oss runt och tar sedan med oss på en biltur till de närliggande byarna. Inte helt olika de hon själv växte upp i som missionärsbarn på 1960-talet.

– När jag åker in i en by tror de inte att jag vet något om deras levnadsförhållanden eftersom jag är vit. Sedan börjar jag prata zulu med byhövdingen och då lyssnar de på mina idéer. Jag brukar säga att jag är för vit för att vara svart och för svart för att vara vit. Har aldrig passat in i någon av världarna, men samtidigt är det just det som är min styrka. Att kunna röra mig över gränserna.

Den gamla och nya världen krockar som aldrig förr i Sydafrika. Det gäller att kunna tala allas språk. Provensen KwaZulu-Natal, där Margate ligger, har närmare 60 procents arbetslöshet i dag, i vissa byar är siffran så hög som 90 procent. Fattigdomen leder till missbruk och utslagenhet.

– Många sitter bara och väntar på att staten ska hjälpa dem, ge dem mer bidrag. Vi försöker bryta onda cirklar genom utbildning. Utan det kan vi inte skapa långsiktig förändring. Till våra kurser kommer föräldrar som tidigare inte har förstått att de har misshandlat sina barn. De har bara gjort som deras föräldrar gjort.

Med samma kraft som Monica pratar med byhövdingar kämpar hon mot politikernas byråkrati och kor-

ruption. Träffar höga politiker och predikar vikten av utbildning i byarna. Skriver brev efter brev till de sociala myndigheterna för att barn ska få en ny fristad.

Barnen som kommer till Monicas center har ofta en våldsam historia bakom sig. Många har föräldrar som dött i aids och är själva hiv-smittade. Andra har misshandlats och svikits av vuxenvärlden gång på gång:

- I en familj hade en pappa utnyttjat sina barn som porrmodeller och sålt deras tjänster på internet.

- En åtta dagar gammal bebis hittades i gropen på ett utedass.

- Tre syskon slogs blodiga efter att de hade stulit lite pengar för att kunna köpa chips när de var hungriga.

– De var slagna över hela kroppen, vi var tvungna att lägga dem i badkar för att få loss kläderna som hade kläbat fast i sårn, minns Monica.

På den nu övergivna missionsstationen Betania, samma plats där Monica och hennes familj bodde i 15 år, hittades i somras över 100 övergivna handikappade vuxna och barn apatiska i öde sovsalar där det saknades både vatten, ström och medicin.

Monica tar oss med till Betania, för att vi ska bli vittne till misären. Efter att socialen vädjat tog hon sig an de 23 barnen tillfälligt, trots att det egentligen inte fanns plats på barncentret. De vuxna bor fortfarande kvar. Platsen känns helt öde. Det luktar starkt av urin. Flugorna surrar. En vårdare tittar vädjande på Monica, frågar om hon kan hjälpa dem med mat.

Tre veckor lovade hon ta hand om barnen tills det skulle lösa sig med ett nytt boende, nu har det gått tre månader och myndigheterna bara duckar.

– De har inte betalat, inte gjort någonting. Inte bryt sig. Jag har skrivit sex brev nu, nästa steg blir att ta det här ärendet vidare till centrala myndigheter och media.

Barnen bor på madrasser i volontärernas vardagsrum med ett kök intill. 23 barn och åtta vårdare på cirka 40 kvadratmeter, det är långt ifrån optimalt.

Monicas kamp fortsätter. Hennes dröm är att fortsätta sprida sitt familjeprogram över Sydafrika och resten av kontinenten. Hon är på god väg.

– Utbildning är enda sättet. Det ger kunskap att förändra. **B&D**

2002 Projektet Give a Child a Family lanseras med idén att de barn som tas om hand ska komma till bra, utbildade fosterfamiljer och få en ny start i stället för att bli institutionsbarn för livet. Organisationens riktning blir tydligare, med fokus på långsiktighet.

2003–2005 Barncentret byggs ut med hjälp av

volontärer och skapar plats för fler småbarn och egna avdelningar för flickor och pojkar över sex år.

2009 Monica är med och arrangerar en stor konferens i Kenya för "familybased care".

2010 En ny, större småbarns-avdelning öppnas. Samma

år startar barncentret ett terapiprogram för att hjälpa till att bearbeta jobbiga och våldsamma upplevelser.

2011 Give a Child a Family väcker allt mer internationellt intresse för sin modell.

2012–2014 Organisationen växer och stärks ytterligare.

Monica har hittills hjälpt närmare 5000 barn och hennes framgångsrika modell sprids via Läkarmissionen till Rwanda, Mozambique, Namibia, Kenya, Burundi, Etiopien, Uganda samt till Östeuropa (Ukraina, Ryssland och Moldavien) där det nu byggs upp liknande barncenter och utbildning för fosterfamiljer.

Carina möter eldsjelen
Monica Woodhouse i
Sydafrika och kloka Klara
Zimmergren i Göteborg.

”Klara, färdiga, läs”

Inför detta nummer av Books & Dreams har vi rest till Skottland, Sydafrika, Paris och Göteborg för att ge er vårens bästa läsning i både intervju- och bokform. Reportern Martin Röshammar och vårt fototeam Henric & Joel åkte till Edinburgh och gick på puben med den hyllade krimförfattaren, **Ian Rankin**. Det blev ett nära samtal, där han berättar varför han behöver en paus mer än någonsin (sid 18). **Moa Herngren**, aktuell med nya romanen *Hon hette Jennie*, skriver passionerat om sin kärlek till den franska huvudstaden, där hon inledde sin författarbana för 20 år sedan (sid 82).

Själv delar jag med mig av mötet med **Monica Woodhouse**, den svenska eldsjelen som tillsammans med

vår samarbetspartner Läkarmissionen driver barncentret Give a Child a Family i Sydafrika. Hennes livsresa är lika dramatisk som situationen i Mandelas sargade, vackra land.

Under 2014 kommer Books & Dreams jobba aktivt för att stödja Monicas arbete med hjälp av tre kända ambassadörer: **Doreen Månsson**, **Andreas Lundstedt** och **Elaine Eksvärd**. På sidan 67 kan du läsa mer om varför de vill göra skillnad och hur du själv kan hjälpa till.

Retorikexperten Elaine möter du även på omslaget i detta nummer och i en stor intervju om hennes väg från panikångest till mer makt över sitt liv. *Var-dagsmakt* heter hennes nya, vassa bok som innehåller mängder med skarpa råd och iakttagelser om hur vi pratar och betar oss.

Jag har även tagit en sväng till Göteborg för att fika med **Klara Zimmergren**, denna kloka, roliga kvinna som har skrivit en fantastisk stark bok om sin kamp för att få barn. *Längtan bor i mina steg* är hennes personliga resa.

Missa heller inte chansen att boka en biljett till nästa stora Books & Dreams-kväll den 13 maj på Skandiabiografen i Stockholm. Klara är en av gästerna. **Sigge Eklund**, **Annika Lantz**, **Isabel Adrian**, **Ann Rosman**, **Dogge Daggelito** och **Staffan Heimerson** kommer också (läs mer på sidan 12).

Glad vårläsning!

PS. Mejla mig gärna dina tankar och förslag på dröm-intervjuer: carina@booksdreams.se

Följ mig på Instagram: [carinanunstedt](https://www.instagram.com/carinanunstedt)

3
LÄSLYXIG
VÅR-
DRÖMMA

1. LONDON

Tänkte möta vå
här när det slut
regna. Ett
av mina fa-
vorithotell är
Haymarket, som har ett
fantastiskt
bibliotek. firmdehotels.com/london/haymarket-hotel

2. ADELE PARK!

På samma resa
ska jag träffa de
brittiska författa
stjärnan Adele P
som i vår lanser
Sverige av Printz
Publish-
ing. Adele
är också
ambassadör
för The Read-
ing Agency
som kämpar för
öka läskunnighet
världen. "Allt förä
dras om du läser
readingagency.org

3. GUNGSTOLEN I ROTTING

Passar för långa
gungiga läs-
stunder både
ute och inne.
Den heter
Monet! Pris
1395 kr. Posh
Living. Fotpall
finns också.